

วารสารวิจัย ราชภัฏกรุงเก่า

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ARU Research Journal Humanities and Social Sciences

ISSN : 2985-0606 (Online)

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2569
Vol. 13 No. 1 January - April 2026

จดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กริญอง เดอ มงฟอร์ต ในฐานะวรรณกรรมคำสอน The Letters of Saint Louis Marie Grignon de Montfort as Didactic Literature

อติวิทย์ เชียงคิ้ว^{1*}
Atiwit Siengkiw^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าของจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กริญอง เดอ มงฟอร์ต ในฐานะวรรณกรรมคำสอน โดยรวบรวมจดหมายจากหนังสือจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กริญอง เดอ มงฟอร์ต จำนวน 34 ฉบับ ซึ่งเขียนขึ้นระหว่าง ค.ศ. 1693-1716 (พ.ศ. 2236-2259) ผลการศึกษาพบว่า คุณค่าของจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กริญอง เดอ มงฟอร์ตจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ด้านแรก คือ คุณค่าเกี่ยวกับความเชื่อต่อองค์พระเจ้า พระเยซู และพระนางพรหมจารีมารีย์ ซึ่งเป็นด้านที่พบมากที่สุดแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ ความไว้วางใจในพระญาณสอดส่องของพระเจ้า การยอมรับความทุกข์เพื่อพระอาณาจักรสวรรค์ ความศรัทธาผ่านพระนางพรหมจารีมารีย์ และการอ่อนน้อมถ่อมตนต่อพระเจ้า ด้านต่อมา คือ คุณค่าเกี่ยวกับการรับใช้พระศาสนจักร แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ การรับใช้ในฐานะคริสตชน และการรับใช้ในฐานะนักบวชและธรรมทูต ด้านที่สาม คือ คุณค่าเกี่ยวกับการสละชีวิตทางโลก แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ การสละทรัพย์สินทางโลก การสละครอบครัวทางโลก และการสละความสุขและชีวิตทางโลก ด้านสุดท้าย คือ คุณค่าเกี่ยวกับความรักและการรับใช้เพื่อนมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ การให้ความอนุเคราะห์คนยากจน และการเยี่ยมเยียนผู้ป่วยและผู้ถูกคุมขัง กล่าวได้ว่าคุณค่าในจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กริญอง เดอ มงฟอร์ต เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ โดยมีพระคริสต์เจ้าเป็นศูนย์กลางแห่งความเชื่อ ความรัก และการไถ่กู้ และมีพระนางมารีย์พรหมจารีเป็นแบบอย่างของการมอบตนอย่างสมบูรณ์ต่อพระเจ้า จดหมายนี้จึงมิได้เป็นเพียงงานเขียนส่วนตัว แต่เป็นคำสอนฝ่ายจิตที่ถ่ายทอดประสบการณ์แห่งความเชื่อให้กลายเป็นแนวทางดำเนินชีวิต สะท้อนการวางใจในพระญาณสอดส่อง การยอมรับกางเขน และการเสียสละตน เพื่อตอบสนองความรักของพระเจ้า โดยผ่านทางความไว้วางใจและความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับพระนางมารีย์พรหมจารี

คำสำคัญ : นักบุญหลุยส์มารีย์ กริญอง เดอ มงฟอร์ต วรรณกรรมประเภทจดหมาย วรรณกรรมคำสอน คริสต์ศาสนา

^{1*} โรงเรียนเซนต์คาเบรียล มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

Saint Gabriel's College, Saint Gabriel's Foundation of Thailand

E-mail : Atiwit.sie@sg.ac.th

* Corresponding author

Abstract

This qualitative research aims to study the values found in the Letters of Saint Louis-Marie Grignion de Montfort as a form of didactic literature. The data were collected from The Letters of Saint Louis-Marie Grignion de Montfort, comprising 34 letters written between 1693 and 1716 (A.D.), corresponding to 2236–2259 (B.E.). that the values presented in these letters can be classified into four major themes. The first and most prominent theme is faith in God, Jesus Christ, and the Blessed Virgin Mary. This theme comprises four subthemes: trust in Divine Providence, acceptance of suffering for the sake of the Kingdom of Heaven, devotion to God through the Blessed Virgin Mary, and humility before God. The second theme is service to the Church, which is divided into two subthemes: discipleship in Christian life and religious and missionary service. The third theme is renunciation of worldly life, comprising three subthemes: detachment from material possessions, renunciation of family ties, and renunciation of worldly pleasures and even of life itself. The fourth theme concerns charity and service to humankind, including two subthemes: care for the poor and visits to the sick and those in prison. Overall, the study finds that these values are unified and interrelated, with Jesus Christ at the center of faith, love, and redemption, and the Blessed Virgin Mary as the perfect model of complete self-surrender to God's will. Thus, the letters are not merely personal correspondence; they also function as spiritual teachings that translate faith into a lived way of life characterized by trust in Divine Providence, acceptance of the Cross, and self-sacrificial love and service to God through Mary.

Keywords: Saint Louis-Marie Grignion de Montfort, Epistolary Literature, Didactic Literature, Christianity

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

วรรณกรรมประเภทจดหมาย (Epistolary Literature) เป็นรูปแบบการเขียนที่มีโครงสร้างและหน้าที่เฉพาะในโลกกรีก-โรมัน ซึ่งต่อมาได้รับการดัดแปลงและสืบทอดเข้าสู่คริสต์ศาสนายุคแรก โดยประกอบด้วยส่วนสำคัญห้าประการ ได้แก่ คำนำและคำทักทาย คำขอพระคุณ เนื้อหา คำตักเตือนเชิงจริยธรรม และคำอำลา สแตนลีย์ สโตเวอร์ส (Stowers, 1986, pp. 19–39) ได้อธิบายว่า จดหมายในยุคโบราณมิใช่เพียงสื่อสารส่วนบุคคล แต่เป็นเครื่องมือทางสังคมและจิตวิญญาณที่ผู้เขียนใช้เพื่อถ่ายทอดค่านิยม ความสัมพันธ์ และคำสอนแก่ชุมชน ขณะที่ เดวิด ออน (Aune, 1987, pp. 158–175) ชี้ว่า คริสตชนยุคแรกนำแบบแผนจดหมายดังกล่าวมาปรับใช้ในพระวรสารใหม่เพื่อให้เป็นพาหนะแห่ง “พระวาจา” ที่สื่อทั้งคำสอน ความศรัทธา และความรักภายในชุมชนผู้เชื่อ จดหมายของนักบุญเปาโลจึงถือเป็นแบบอย่างเด่นของวรรณกรรมจดหมายคริสตชน ซึ่งหลอมรวมระหว่างโครงสร้างวรรณศิลป์แบบกรีกกับเนื้อหาเทววิทยาเชิงอภิบาล เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ของคริสตชนยุคแรก (Horrell, 2006, pp. 29–36) นอกจากนี้ พระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่ยังมีจดหมายคาทอลิก (Catholic Epistles) จำนวนเจ็ดฉบับ ได้แก่ จดหมายของนักบุญยากอบ นักบุญเปโตร (ฉบับ 1–2) นักบุญยอห์น (ฉบับ 1–3) และนักบุญยูดา ซึ่งล้วนมีเนื้อหาหนุนใจให้ดำรงมั่นในความเชื่อและดำเนินชีวิตตามความรักในพระคริสต์เจ้า

นักบุญหลุยส์มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ต บาทหลวงชาวฝรั่งเศส ผู้ก่อตั้งคณะภราดาเซนต์คาเบรียล คณะนักบวชที่มีพันธกิจด้านการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนทั่วโลก รวมถึงในประเทศไทย ท่านได้รับการยกย่องจากสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ว่าความศรัทธา คำสอน รวมถึง จิตตารมณ์ของท่านส่งอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความศรัทธาต่อพระนางมารีย์พรหมจารีของสัตบุรุษเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้คำสอนดังกล่าวยังสะท้อนถึงมิติแห่งการบำเพ็ญพรตและ

จิตตานุเคราะห์ในระดับลึก ถ่ายทอดด้วยลีลาที่มีความกระตือรือร้นและทรงพลัง (John Paul II, 2004) ซึ่งจดหมายของท่านเป็นงานเขียนที่มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นความศรัทธาและการปฏิบัติภารกิจประกาศพระวาจาอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตของท่าน ความน่าสนใจของจดหมายชุดนี้คือจดหมายทุกฉบับมีล้วนแสดงให้เห็นความศรัทธาอย่างสุดหัวใจต่อพระเจ้าและพระนางพรหมจารีมารีย์ เช่น “ข้าพเจ้ามีพระบิดาในสวรรค์ผู้ไม่ทรงทอดทิ้ง ข้าพเจ้ามาที่นี่ด้วยพระประสงค์ของพระองค์ พระองค์ทรงดูแลจนถึงบัดนี้ และจะยังทรงเมตตาต่อไปเสมอ” (หลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 2), 2564, น. 3) จากข้อความในจดหมายฉบับที่ 2 สะท้อนให้เห็นหัวใจหลักของคริสต์ศาสนาอย่างเด่นชัดนั่นคือความไว้วางใจในพระญาณสอดส่องของพระเจ้า

เมื่อพิจารณาในแง่วรรณกรรมจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต มีลักษณะเป็นวรรณกรรมคำสอน (Didactic Literature) คือ มีเนื้อหาถ่ายทอดความศรัทธาทางศาสนา แนะนำการดำเนินชีวิตแบบคริสตชน สอนคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับพระคัมภีร์คาทอลิก ด้วยการใช้สำนวนภาษาที่แสดงให้เห็นภาพเชิงสัญลักษณ์ ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความเชื่อซึ่งเป็นนามธรรมด้วยการเปรียบเทียบเชิงรูปธรรมอย่างชัดเจน สอดคล้องกับราชบัณฑิตยสภา (2561, น. 150) ซึ่งกล่าวว่า วรรณกรรมคำสอน คือ วรรณกรรมที่มีจุดประสงค์เพื่อสอน ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ แผนพรหมลิขิตกรรมจรยา ลัทธิ หรือปรัชญา

จากการสำรวจงานวิจัยเบื้องต้นพบว่าการศึกษาวรรณกรรมคำสอนส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมไทยซึ่งสัมพันธ์กับความเชื่อและค่านิยมทางพุทธศาสนา เช่น การศึกษาของ พัทธินิจ จินนุ่น (2556) เรื่อง วรรณกรรมคำสอนภาคใต้ฉบับพิมพ์เล่มเล็ก: การสืบทอดและสร้างสรรค์ด้านเนื้อหาคำสอน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมคำสอนภาคใต้มีใช้เพียงการอนุรักษคำสอนโบราณ แต่ยังเป็นการปรับเนื้อหาให้ตอบสนองต่อคุณภาพชีวิตและปัญหาของชุมชนภาคใต้ยุคใหม่ ทั้งในมิติครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ตลอดจนการดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วรรณกรรมในกลุ่มนี้จึงทำหน้าที่เป็นกลไกการสืบทอดอัตลักษณ์ชุมชน และ เครื่องมือกำกับความประพฤติ ที่มีบทบาทต่อการหล่อหลอมค่านิยมของผู้คนอย่างเป็นรูปธรรม

กลุ่มที่สองคือวรรณกรรมคำสอนที่มุ่งกำกับบทบาท หน้าที่ และความประพฤติของบุคคลในสังคม โดยมีจุดรวมคือการใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือถ่ายทอดบรรทัดฐานทางสังคม ทั้งด้านเพศ บทบาททางราชการ และความเป็นพลเมือง เช่น การศึกษาของ นันทพัทธ์ ภาพलगาม (2559) เรื่อง วรรณกรรมวัดเกาะเรื่องนางแสนกล: การศึกษาในฐานะวรรณกรรมคำสอนชาย เป็นตัวอย่างชัดเจนของการนิยามบทบาทชายผ่านการสั่งสอนทั้งฆราวาสและบรรพชิต โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง เช่น การบรรยายพฤติกรรม การเปรียบเทียบเชิงคติ และการใช้มุกตลกเพื่อให้ผู้อ่านเกิดการไตร่ตรองในตนเองเดียวกัน การศึกษาของ สาทิต แทนบุญ และมาลินี แทนบุญ (2561) เรื่อง ลักษณะเด่นของวรรณกรรมคำสอนประเภทโคลงสุภาษิตสมัยอยุธยา ซึ่งศึกษาโคลงพาลีสอนน้อง โคลงทศรถสอนพระราม และโคลงราชสวัสดิ์ สะท้อนโครงสร้างทางสังคมและสถาบันการปกครองสมัยอยุธยาอย่างชัดเจน โดยวรรณกรรมถูกใช้ในการสอนบทบาทของผู้รับราชการ การปฏิบัติตนต่อพระมหากษัตริย์ และหลักการปกครองบ้านเมืองตามคุณธรรม การศึกษาของ กฤษฎี สุรนัครินทร์ (2562) เรื่อง ศรีสวัสดิ์วัด: วรรณกรรมคำสอนที่ทรงคุณค่า ชี้ให้เห็นคุณค่าของวรรณกรรมคำสอนในฐานะสื่ออบรมศีลธรรมที่สัมพันธ์กับบริบทสังคมไทยยุคต้นรัตนโกสินทร์ ขณะที่การศึกษาของ อภิษฎา ขาวสุทธิ (2566) เรื่อง การศึกษาพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในฐานะวรรณกรรมคำสอน ขยายบทบาทของวรรณกรรมคำสอนไปสู่ระดับรัฐ โดยใช้พระราชดำรัสเป็นเครื่องมือสร้างพลเมืองที่มีคุณธรรม เช่น ความรักชาติ ความสามัคคี ความเสียสละ และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นคุณค่าที่รัฐพยายามปลูกฝังเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นของชาตินอกจากนี้ การศึกษาของ ชนัญชิดา บุญเหาะ (2564) เรื่อง นารีเรื่อนาม: วรรณกรรมสอนสตรีสมัยหลังรับอิทธิพลตะวันตกที่ปรากฏในหนังสือชำระวัย ยังขยายมิติของวรรณกรรมคำสอนไปสู่การกำกับบทบาททางเพศ โดยใช้ชีวประวัติสตรี 14 คนจากวัฒนธรรมต่าง ๆ เป็นต้นแบบเพื่อสอนคุณธรรม ความเพียร ความกล้าหาญ และการเสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสร้างสตรีต้นแบบในสมัยรัชกาลที่ 6

ส่วนกลุ่มสุดท้ายคือวรรณกรรมคำสอนเฉพาะกลุ่มทางศาสนา ซึ่งมุ่งอธิบายหลักคำสอนให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติตามอย่างเป็นระบบ การศึกษาของ จุมพล สุยะติยะ (2567) เรื่อง คุณค่าของคัมภีร์มัจฉัตถปิณีในฐานะ

วรรณกรรมต้นแบบของบาลีในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าคัมภีร์นี้เป็นวรรณกรรมบาลีที่จัดระบบเนื้อหาอย่างชัดเจน โดยอธิบายมงคลสูตรพร้อมกนิทานอุทาหรณ์จากคัมภีร์ต่าง ๆ จึงเป็นต้นแบบด้านโครงสร้างและวิธีการนำเสนอธรรมะ ขณะที่การศึกษาของ วาริต เจริญราษฎร์ (2564) เรื่อง ลักษณะเด่นและบทบาททางสังคมของวรรณกรรมคำสอนศาสนาอิสลาม แสดงให้เห็นว่าคำสอนอิสลามมุ่งสอนหลักศรัทธา หลักปฏิบัติ และวิถีชีวิตตามศาสนา ทั้งด้านตะวะฮ์ ชุรกิฮ์ อิสลาม ฟิกฮ์ ตะกาฟูล และกurban พร้อมส่งเสริมคุณภาพชีวิตและจิตสาธารณะของชุมชนมุสลิม

จากการสำรวจวรรณกรรมข้างต้นจะเห็นว่ามีการศึกษาวรรณกรรมคำสอนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม แต่พบว่าการศึกษาวรรณกรรมคำสอนที่อยู่บนพื้นฐานคริสต์ศาสนายังมีค่อนข้างจำกัดและยังไม่มี การศึกษาจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงเลือกที่จะศึกษาคุณค่าของจดหมาย นักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ตในฐานะวรรณกรรมคำสอน เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ในฐานะวรรณกรรมคำสอนซึ่งมีกรอบความคิดอยู่บนพื้นฐานแนวคิดทางคริสต์ศาสนาว่ามีคุณค่า ด้านใดบ้างและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของคริสตชนและประชาชนที่สนใจได้อย่างไรบ้าง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณค่าของจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ตในฐานะวรรณกรรมคำสอน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ทั้งหมดเท่าที่ค้นพบ จำนวน 34 ฉบับ เขียนขึ้นระหว่าง ค.ศ. 1693-1716 (พ.ศ. 2236-2259) จากหนังสือจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ฉบับภาษาไทย แปลจากหนังสือฉบับภาษาอังกฤษ ชื่อว่า God Alone The Collected Writings of St. Louis Marie de Montfort โดย ดำรง เลาหบุตร และคณะ จัดพิมพ์โดย ศูนย์ชีวิตจิตนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย เมื่อ ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) เนื่องจากโอกาสที่ภราดาคณะเซนต์คาเบรียล เข้ามาทำพันธกิจในประเทศไทย ครบรอบ 120 ปี เขียนถึงคน 3 กลุ่ม ได้แก่ ครอบครัวของท่าน มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ฉบับ นักบวชชาย-หญิง จำนวน 26 ฉบับ ขรวาสหรือผู้ร่วมงานในการประกาศศาสนา จำนวน 3 ฉบับ

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณค่าของจดหมายนักบุญ หลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ตในฐานะวรรณกรรมคำสอน แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต จำนวน 34 ฉบับ

2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมคำสอนทั้งในแง่ของความหมาย ลักษณะ เนื้อหา กลวิธีการ นำเสนอ แนวคิด และการวิเคราะห์คุณค่า รวมทั้งศึกษาเอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ

2.3 วิเคราะห์คุณค่าของจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต จำนวน 34 ฉบับ

2.4 สรุปผลและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาความ (Descriptive)

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ลักษณะทั่วไปของจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต

จดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต เป็นจดหมายส่วนตัวจำนวน 34 ฉบับ เขียนขึ้นระหว่าง ปี ค.ศ. 1693-1716 (พ.ศ. 2236-2259) ถึงกลุ่มคน 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มแรก คือ ครอบครัวของท่าน มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ฉบับ เป็นจดหมายที่ส่งถึงบิดา มารดา พี่น้อง และญาติ ใกล้ชิด ซึ่งนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ใช้เป็นสื่อในการรายงานชีวิต อบรมด้านความเชื่อ และเสริมกำลังใจ แก่สมาชิกในครอบครัว

กลุ่มที่สอง คือ นักบวชชาย-หญิง ซึ่งรวมถึงบาทหลวง ชิสเตอร์ แมชี และผู้ถวายตนเพื่อพันธกิจทางศาสนา จำนวน 26 ฉบับ เป็นกลุ่มที่ได้รับจดหมายมากที่สุด สะท้อนถึงความผูกพันด้านพันธกิจและการร่วมงานในงานอภิบาล

อย่างใกล้ชิด ตัวอย่างเช่น จดหมายถึงแม่ซีมารี-หลุยส์ แห่งพระเยซู มาดามัวแซลทูลู ซิสเตอร์ในคณะต่าง ๆ และบาทหลวงผู้ร่วมการประกาศศาสนาในเขตชนบท จดหมายกลุ่มนี้มีเนื้อหาหมิ่นเหม่เน้นการขึ้นทางจิตวิญญาณ เสริมพลังในการปฏิบัติภารกิจ และตักเตือนเพื่อความมั่นคงในชีวิตนักบวช

กลุ่มสุดท้าย คือ ขรรวาสหรือผู้ร่วมงานในการประกาศศาสนา ซึ่งได้รับจดหมายจำนวน 3 ฉบับ มักเป็นศิษย์ขรรวาส ผู้นำกลุ่มคริสตชน หรือผู้ช่วยงานในชุมชนท้องถิ่น เนื้อหาในจดหมายกลุ่มนี้สะท้อนบทบาทของขรรวาสในยุคที่มีส่วนร่วมในการประกาศพระวรสารและงานเมตตาจิตในระดับชุมชน

ภูมิหลังทางสังคมในช่วงที่เขียนจดหมายอยู่ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 ถึง ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 ภายใต้การปกครองของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ซึ่งทรงใช้อำนาจแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์และดำเนินนโยบายรวมศูนย์อำนาจอย่างเข้มแข็ง (Anderson, 1974) รัฐต้องเผชิญสงครามยืดเยื้อหลายครั้ง ส่งผลให้เศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนจำนวนมากยากไร้ และเกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างแพร่หลาย ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการระดมทรัพยากรเพื่อทำสงครามและการจัดเก็บภาษีอย่างเข้มงวด (Downing, 1992) สถาบันของรัฐ เช่น สถานสงเคราะห์และโรงพยาบาล มีบทบาทในการจัดระเบียบและควบคุมกลุ่มคนยากจนมากกว่าการให้สวัสดิการโดยแท้จริง (Foucault, 1965)

ในด้านศาสนา ฝรั่งเศสอยู่ในช่วงที่ศาสนจักรคาทอลิกถูกกำกับอย่างใกล้ชิดจากรัฐภายหลังการยกเลิกพระราชกฤษฎีกานองต์ (Édit de Nantes) ซึ่งนำไปสู่การจำกัดเสรีภาพทางศาสนา การบังคับให้ประชาชนเข้าร่วมความเชื่อคาทอลิก และการควบคุมกิจการทางศาสนาอย่างเข้มงวดตามนโยบายของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 (Van der Linden, 2022) ขณะเดียวกัน พระสงฆ์ในพื้นที่ชนบทต้องเผชิญปัญหาความยากจน การขาดแคลนการอบรม และความเสื่อมถอยของวินัยสงฆ์ ทำให้ศาสนจักรจำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูทั้งด้านชีวิตจิต การสอนคำสอน และการพัฒนาสถาบันอบรม เพื่อให้สามารถดูแลคริสตชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Van Kley, 1975)

ในเชิงวรรณกรรม จดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต มีโครงสร้างที่สอดคล้องกับแบบแผนของวรรณกรรมจดหมายคริสตชนยุคแรก ประกอบด้วยส่วนเปิดที่แสดงคำทักทายและอวยพรในพระนามของพระเยซู และพระนางมารีย์พรหมจารีส่วนเนื้อหาที่ถ่ายทอดเหตุการณ์และคำสอนฝ่ายจิต และส่วนลงท้ายที่อวยพรและลงนามด้วยวลีประจำตัว เช่น “ทาสผู้ไม่คู่ควรของพระเยซูในพระนางมารีย์พรหมจารี”

ในเชิงเทววิทยา จดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต สะท้อนจิตตารมณ์ของท่านอย่างเด่นชัด คือ “การอุทิศตนทั้งสิ้นแด่พระเยซูผ่านทางพระนางมารีย์พรหมจารี” ซึ่งเป็นหัวใจของคำสอนและชีวิตของท่าน นอกจากนี้ ยังเน้นการดำรงตนด้วยความถ่อมตน ความเพียรทนต่อความทุกข์ และความรักต่อเพื่อนมนุษย์ ผ่านการรับใช้ผู้ยากไร้และผู้ป่วย โดยมองว่าความทุกข์เป็นหนทางสู่การมีส่วนร่วมในไม้กางเขนของพระคริสตเจ้า

ในเชิงวรรณศิลป์ จดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ เช่น การซ้ำคำ เพื่อเน้นความหมายฝ่ายจิต เช่น คำว่า “กางเขน”, “พระเยซู”, “พระมารดา”, และ “พระหรรษทาน” ปรากฏซ้ำเพื่อเน้นถึงการมอบตนแด่พระเจ้า อีกทั้งยังใช้คำภวานา เช่น “ขอให้พระเยซูและกางเขนของพระองค์ครองราชย์ตลอดไป” หรือ “โอ้ กางเขนที่ประเสริฐ โปรดมาหาเราเพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าเกิด” ซึ่งสะท้อนความชื่นชมในความทุกข์ตามแบบคริสตชน นอกจากนี้ยังใช้ ภาพพจน์และสัญลักษณ์ เช่น “หัวใจ น้ำตา และความสุข” เพื่อสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าอย่างเป็นรูปธรรม ลักษณะภาษาที่ผสมผสานระหว่างความเรียบง่ายกับความลึกซึ้งทางศรัทธา ช่วยปลูกฝังความเชื่อ ความรัก และความหวังในพระเจ้าได้อย่างทรงพลัง

ดังนั้น จดหมายทั้ง 34 ฉบับของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต จึงเป็นวรรณกรรมฝ่ายจิตที่สะท้อนทั้งมิติทางเทววิทยาและศิลปะทางภาษาอย่างลึกซึ้ง เป็นหลักฐานสำคัญของการถ่ายทอดความเชื่อและจิตตารมณ์มงฟอร์ตที่ยังคงคุณค่ามาจนถึงปัจจุบัน

3.2 คุณค่าของจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต

จดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ถือเป็นมรดกทางจิตวิญญาณที่สะท้อนทั้งความเชื่อ ความรัก และอุดมคติในการดำเนินชีวิตของคริสตชนในศตวรรษที่ 17-18 จดหมายแต่ละฉบับมิได้เป็นเพียงบันทึกการสื่อสารส่วนตัวเท่านั้น หากแต่เป็นคำสอนฝ่ายจิตที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า ผ่านมิติแห่ง

ความเชื่อ การรับใช้ การสละตน และความรักต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าคุณค่าของจดหมายนักบุญหลุยส์ มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ตสามารถจำแนกออกเป็น 4 คุณค่าหลัก ได้แก่ คุณค่าเกี่ยวกับความเชื่อต่อองค์พระเจ้า พระเยซู และพระนางพรหมจารีมารีย์ คุณค่าเกี่ยวกับการรับใช้พระศาสนจักร คุณค่าเกี่ยวกับการสละชีวิตทางโลก และคุณค่าเกี่ยวกับความรักและการรับใช้เพื่อนมนุษย์ ดังนี้

3.2.1 คุณค่าเกี่ยวกับความเชื่อต่อองค์พระเจ้า พระเยซู และพระนางพรหมจารีมารีย์

จากการศึกษาพบว่าคำสอนเกี่ยวกับความเชื่อต่อองค์พระเจ้า พระเยซู และพระนางพรหมจารีมารีย์ เป็นกลุ่มคำสอนที่พบมากที่สุด ในจดหมายของนักบุญหลุยส์ มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ต สามารถจำแนกคุณค่าเกี่ยวกับความเชื่อต่อองค์พระเจ้า พระเยซู และพระนางพรหมจารีมารีย์ ในจดหมายของนักบุญหลุยส์ มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ออกเป็น 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ ความไว้วางใจในพระญาณสอดส่องของพระเจ้า การยอมรับความทุกข์เพื่อความสุขในพระอาณาจักรสวรรค์ ความศรัทธาในพระเจ้าผ่านพระนางพรหมจารีมารีย์ และความรักและการอ่อนน้อมถ่อมตนต่อพระเจ้า ดังนี้

1) ความไว้วางใจในองค์พระผู้เป็นพระเจ้า

ความเชื่อเรื่องการไว้วางใจในพระเจ้าเป็นพื้นฐานของชีวิตคริสตชน ซึ่งถือว่าทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตของมนุษย์อยู่ภายใต้การปกป้องคุ้มครองและการทรงนำของพระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงเป็นทั้งบิดาผู้เปี่ยมด้วยความรัก และเป็นผู้นำทางชีวิตที่ไม่เคยทอดทิ้งบุตรของพระองค์ให้เผชิญความยากลำบากตามลำพัง ดังที่กล่าวไว้ในหนังสือสุภาพิตว่า “จงวางใจในพระยาห์เวห์สุดจิตใจ อย่าเชื่อมั่นเพียงความรอบรู้ของตน จงระลึกถึงพระองค์ในทุกทางของลูกและพระองค์จะทรงทำให้ทางเดินของลูกราบรื่น” (สภ 3 : 5-6) (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557, น. 1175) ซึ่งนักบุญหลุยส์ มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้สะท้อนความเชื่อไว้อย่างชัดเจนในจดหมายของท่าน ดังตัวอย่างในจดหมาย ฉบับที่ 2

ตัวอย่างที่1) ..กระผมมีพระบิดาเจ้าสวรรค์ผู้ซึ่งไม่เคยทอดทิ้งกระผม พระองค์ได้ทรงนำกระผมมาที่นี่ และพระองค์จะยังทรงดูแลกระผมต่อไปด้วยความเมตตาของพระองค์เช่นเดิม ถึงแม้ว่ากระผมสมควรที่จะได้รับแต่โทษทัณฑ์เท่านั้นเพราะบาปของกระผมเองกระผมจะไม่หยุดหย่อนในการภาวนาถึงพระองค์ และวางใจในพระญาณเอื้ออาทรของพระองค์... (หลุยส์ มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 2), 2564, น. 3)

จากตัวอย่างที่ 1 นักบุญหลุยส์ มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้แสดงความไว้วางใจในองค์พระผู้เป็นพระเจ้าอย่างชัดเจน โดยมองว่าชีวิตทั้งหมดของตนอยู่ภายใต้การทรงนำของพระผู้เป็นเจ้า แม้จะอยู่ท่ามกลางความยากลำบากหรือความไม่แน่นอน ท่านก็ยังมีความเชื่อมั่นว่าพระเจ้าทรงนำทางและทรงดูแลด้วยความรักเสมอ นอกจากนี้ท่านยอมรับว่าตนเป็นคนบาปและไม่สมควรได้รับพระเมตตา แต่กลับเลือกที่จะตอบสนองด้วย “ความวางใจและการภาวนา” ซึ่งเป็นการกระทำของผู้มีความเชื่อแท้ ความเชื่อเช่นนี้จึงมิใช่เพียงความเข้าใจทางสติปัญญา แต่เป็นการมอบหัวใจให้พระเจ้าอย่างหมดสิ้น และเชื่อว่าพระองค์จะทรงเปลี่ยนความทุกข์ให้กลายเป็นพระพร

2) การยอมรับความทุกข์เพื่อความสุขในพระอาณาจักรสวรรค์

พระอาณาจักรสวรรค์ (Heavenly Kingdom) เป็นแก่นสำคัญของบทเทศนาของพระเยซูเจ้า เรื่อง “ความสุขที่แท้จริง” ราชบัณฑิตยสถาน (2552, น. 92) อธิบายว่า บทเทศนานี้มีลักษณะเป็น “ข้อกำหนดและรางวัล” ที่พระเยซูเจ้าทรงประทานไว้เพื่อหนุนเสริมกำลังใจแก่ผู้มีความเชื่อ โดยเฉพาะผู้ที่ถูกข่มเหง ถูกกล่าวหา หรือถูกใส่ร้ายเพราะยึดมั่นในความชอบธรรมและความศรัทธาในพระองค์ พระเยซูเจ้าทรงแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่สามารถอดทนและมั่นคงในความเชื่อเช่นนี้จะเป็นที่พอพระทัยของพระเจ้า และจะได้รับพระพรเป็นบำเหน็จแห่งความรอดนิรันดร์ในพระอาณาจักรสวรรค์ ซึ่งนักบุญหลุยส์ มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้แสดงให้เห็นความเชื่อเรื่องการยอมรับความทุกข์เพื่อความสุขในพระอาณาจักรสวรรค์ไว้ในจดหมายหลายฉบับ ดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 16

(ตัวอย่างที่2) ..พอรู้สึกได้รับผลจากคำภาวนาของลูก เพราะพ่อยิ่งยากจนลงไปกว่าเดิม มีกางเขนหนักขึ้น และถูกดูแคลนมากขึ้น ทั้งมนุษย์และปีศาจในมหานครปารีสกำลังทำสงครามที่พ่อรู้สึกหวานชื่นและน่ายินดี

เพื่อต่อต้านพ่อ ปลอ่ยให้พวกเขาป้ายสี เย้ยหยันทำลายชื่อเสียง เอาพ่อไปจองจำ พ่อถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นของขวญล้าค่า เป็นอาหารอันโอชะ และเป็นสิ่งมหัศจรรย์อันยิ่งใหญ่... (หลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 16), 2564, น. 50)

จากตัวอย่างที่ 2 นักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ได้แสดงถึงจิตตารมณ์แห่งการยอมรับความทุกข์ด้วยความยินดีในพระคริสต์เจ้าอย่างชัดเจน ท่านมิได้มองความทุกข์ ความยากจน หรือการถูกดูหมิ่นว่าเป็นสิ่งเลวร้าย หากแต่ถือว่าสิ่งเหล่านี้คือของขวญล้าค่าที่พระเจ้าทรงอนุญาตให้เกิดขึ้นและสุดท้ายท่านจะได้เข้าสู่พระอาณาจักรสวรรค์ ดังที่พระเยซูเจ้าทรงตรัสว่า “ท่านทั้งหลายย่อมเป็นสุขเมื่อถูกดูหมิ่นข่มเหงและใส่ร้ายต่าง ๆ นานาเพราะเรา จงชื่นชมยินดีเถิดเพราะบาปแห่งการข่มเหงของท่านในสวรรค์นั้นยิ่งใหญ่” (มธ 5: 11-12) (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557, น. 1924)

3) ความศรัทธาในพระเจ้าผ่านพระนางมารีย์พรหมจารี

พระนางพรหมจารีมารีย์ทรงได้รับเกียรติให้เป็นพระมารดาของพระเยซูเจ้า และทรงเป็นพระมารดาของพระศาสนจักรด้วย เนื่องจากพระนางได้ร่วมมืออย่างลึกซึ้งกับพระบุตรในพันธกิจแห่งการประกาศศาสนาเพื่อช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นจากบาป นอกจากนี้พระนางยังทรงเป็นศูนย์กลางฝ่ายจิตวิญญาณระหว่างคริสตชนกับพระเยซูเจ้า โดยพระหรรษทานและพระพรทั้งปวงที่พระนางประทานนั้นตั้งอยู่บนความดีงามและพระเมตตาของพระคริสต์เจ้าผู้ทรงเป็นองค์พระผู้ไถ่และต้นธารแห่งความรอดนิรันดร์ (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2562, น. 255-257) ซึ่งจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ได้สะท้อนถึงความเชื่อเรื่องพระนางมารีย์พรหมจารีในฐานะผู้วิงวอนและศูนย์กลางฝ่ายจิตวิญญาณระหว่างคริสตชนกับพระเยซูเจ้าอย่างชัดเจน ดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 1 ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 3) ..ช่วยบอกโจเซฟน้องชายของกระผมด้วยว่า กระผมขอให้เขาตั้งใจเรียนและเขาจะได้เป็นที่หนึ่งในชั้น โปรดบอกเขาด้วยว่าเพื่อที่จะประสบความสำเร็จนั้น เขาต้องขอความช่วยเหลือจากพระนางพรหมจารีมารีย์ ผู้เป็นมารดาที่ดีของเขา ถ้าเขาศรัทธาต่อพระนางอย่างต่อเนื่องพระนางจะไม่ปฏิเสธทุกสิ่งที่เป็นสำหรับเขา.. (หลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 1), 2564, น. 1)

จากตัวอย่างที่ 3 นักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ได้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อในบทบาทของพระนางมารีย์พรหมจารี ในฐานะพระมารดาที่ดี ซึ่งทรงเป็นผู้คอยวิงวอนและช่วยเหลือบุตรของพระเจ้าให้ได้รับพระพรจากพระคริสต์เจ้า นักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ได้สอนให้คริสตชนมอบความไว้วางใจและภวาทต่อพระนางด้วยความศรัทธาอย่างมั่นคง โดยเชื่อว่าพระนางจะไม่ทรงปฏิเสธคำขอใดที่นำไปสู่ความรอดและความดี

4) การอ่อนน้อมถ่อมตนต่อพระเจ้า

ความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อพระเจ้า หมายถึง การยอมรับความจริงอย่างแท้จริงว่าตนเองเป็นสิ่งถูกสร้างที่ต้องพึ่งพาอาศัยพระเจ้าเสมอ ซึ่งหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก อธิบายว่า คุณธรรมนี้คือรากฐานสำคัญของการภวาท เพราะเมื่อเราตระหนักถึงความยากจนทางจิตวิญญาณของเรา เราจึงจะสามารถเปิดใจรับพระหรรษทานและของประทานจากพระองค์ได้ (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2562, น. 609) ซึ่งจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ได้เชิญชวนให้คริสตชนยอมรับความอ่อนแอของตน และมอบตนไว้ในพระหัตถ์ของพระองค์อย่างสิ้นเชิง ดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 14 ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 4).. จงรักการถ่อมตนและยอมรับการขาดคนแสดงความเคารพ จงรักชีวิตสันโดษ จงรักความวิเวก จงเป็นผู้เรียบง่ายที่ถวายตนต่อพระเยซูเจ้าในศีลมหาสนิท จงรักปัญญาญาณศักดิ์สิทธิ์ จงรักกางเขน พ่อเองก็ถูกต่อต้านและทำอะไรไม่ได้ ตามต้องการเสมอๆ จงขอบคุณพระเจ้าร่วมกับพ่อสำหรับกางเขนต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงประทานมาให้พ่อตามที่พระองค์ทรงเห็นว่าเหมาะสมกับความอ่อนแอของพ่อ... (หลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 14), 2564, น. 45)

จากตัวอย่างที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต มองความถ่อมตนต่อพระเจามีใช้เพียงการลดตนลง แต่คือการยอมรับความจริงว่ามนุษย์เป็นสิ่งถูกสร้างที่ต้องพึ่งพาพระเจ้าอยู่เสมอ ท่านเชิญชวนให้คริสตชนรักความเรียบง่าย ความเรียบง่าย และยอมรับความทุกข์ยากด้วยใจขอบพระคุณ เพราะความถ่อมตน

เป็นหนทางแห่งการภาวนาและการร่วมแบกกางเขนกับพระเยซูเจ้าอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับคำสอนในจดหมายนักบุญเปโตรที่ว่า “จงถ่อมตนอยู่ใต้พระหัตถ์ทรงฤทธิ์ของพระเจ้า เพื่อพระองค์จะได้ทรงยกย่องท่านเมื่อถึงเวลาอันควร” (1 ปต 5:6) (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557, น. 1924)

3.2.2 คุณค่าเกี่ยวกับการรับใช้พระศาสนจักร

การรับใช้พระศาสนจักรเป็นคุณค่าที่สำคัญอีกประการหนึ่งในคำสอนของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ซึ่งสะท้อนถึงจิตตารมณ์แห่งการอุทิศตนเพื่อพระเจ้าและส่วนรวม ซึ่งคริสตชนทุกคนเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องร่วมมือกันเพื่อประกาศพระวรสารและนำความรอดไปสู่เพื่อนมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ การรับใช้พระศาสนจักรในฐานะคริสตชน และการรับใช้พระศาสนจักรในฐานะนักบวชและธรรมทูต

1) การรับใช้พระศาสนจักรในฐานะคริสตชน

การรับใช้พระศาสนจักรในฐานะคริสตชน เป็นการที่คริสตชนดำเนินชีวิตตามคำสอนของพระศาสนา และมีส่วนร่วมในการเผยแผ่ความเชื่อผ่านการกระทำ ความรัก และการเป็นประจักษ์พยานถึงพระคริสตเจ้าในชีวิตประจำวันเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวและความศักดิ์สิทธิ์ภายในพระศาสนจักร สมเด็จพระสันตะปาปาปอลที่ 6 (Paul VI, 1964) อธิบายไว้ในธรรมนูญ Lumen Gentium ว่า คริสตชนฆราวาสมีพันธกิจที่จะแสวงหาพระอาณาจักรของพระเจ้าโดยการประกอบกิจการทางโลกอย่างถูกต้อง และโดยการเป็นพยานถึงพระคริสตเจ้าในชีวิตและการกระทำของตน ซึ่งจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้สะท้อนการรับใช้พระศาสนจักรในฐานะคริสตชนดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 21 ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 5) ..กระผมจะส่งมาแรงไปหาท่านในวันอังคารเพื่อนำสวดสายประคำร่วมกันและขับร้องเพลงสัทธิธา เราจะนำกางเขนเล็ก ๆ ทกลีบอันของแซนต์ มีเชล มาสำหรับเหล่าทหารของเรา กระผมหวังว่าท่านคงยินดีที่มอบกางเขนเหล่านี้หลังจากประกาศในวันอาทิตย์ให้พวกเขามาพร้อมกันในวันอังคาร สิ่งนี้อาจช่วยลดความเลียดอกของพวกเขาในช่วงนี้ลงได้.. (หลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 21), 2564, น. 63)

จากตัวอย่างที่ 5 แสดงให้เห็นว่า นักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของฆราวาสในการร่วมรับใช้พระศาสนจักร โดยในจดหมายฉบับนี้ท่านได้มอบหมายให้ “มาธุแรง” ซึ่งเป็นฆราวาสผู้ร่วมงานของท่าน เดินทางไปจัดกิจกรรมสวดสายประคำและร้องเพลงสัทธิธาพร้อมกับคริสตชนในท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นแนวคิดของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ที่มองว่า ฆราวาสมีหน้าที่และศักดิ์ศรีในฐานะผู้ร่วมมือกับพระศาสนจักรในการประกาศพระวรสาร ผ่านการกระทำแห่งความเชื่อและความรักในชีวิตประจำวัน โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนักบวชหรือธรรมทูต

2) การรับใช้พระศาสนจักรในฐานะนักบวชและธรรมทูต

การรับใช้พระศาสนจักรในฐานะนักบวชและธรรมทูต คือ การอุทิศตนทั้งชีวิตเพื่อรับใช้พระเจ้าและประกาศศาสนา โดยปฏิบัติพันธกิจตามแบบอย่างของพระเยซูเจ้า ครอบคลุมทั้งการเทศน์สอน การอบรมความเชื่อ การอภิบาลจิตใจ และการนำผู้คนให้กลับคืนสู่พระเจ้า ซึ่งธรรมนูญ Ad Gentes ว่าด้วยพันธกิจของพระศาสนจักรเพื่อการประกาศศาสนา (Holy See, 1965) อธิบายว่า พระศาสนจักรถูกส่งออกไปในโลกเพื่อประกาศและเป็นพยานถึงความรักของพระเจ้าแก่มนุษย์ทุกคน พระสงฆ์ นักบวช และธรรมทูตเป็นผู้ร่วมมือโดยตรงกับพระคริสตเจ้าในการสานต่อพันธกิจนี้ โดยการเทศน์ การสอน และการดำเนินชีวิตอย่างเสียสละเพื่อถวายเกียรติแด่พระเจ้าและความรอดของมนุษย์ ซึ่งจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้สะท้อนการรับใช้พระศาสนจักรในฐานะนักบวชและธรรมทูต ดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 11 ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 6) ..ในช่วงระหว่างนั้นเป็นเวลาประมาณสองเดือน กระผมได้สอนคนขอทานที่พบเห็นในเมือง และกินอยู่ได้โดยค่าใช้จ่ายที่พระคุณเจ้าออกให้ทั้งหมด ครั้งแรกนั้น กระผมได้สอนเขาเหล่านั้นในวัดเซนต์นิโกลา และต่อจากนั้นเมื่อจำนวนคนได้เพิ่มมากขึ้น กระผมให้เขาไปพร้อมกันทุกวันในที่ห้องโถงในตลาดและฟังแก้บาปพวกเขาเป็นจำนวนมากในวัดเซนต์ปีแยร์... (หลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 11), 2564, น. 35)

จากตัวอย่างที่ 6 แสดงให้เห็นว่านักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้ปฏิบัติพันธกิจในฐานะธรรมทูตอย่างแท้จริง โดยท่านได้อุทิศตนเพื่อสั่งสอนคนยากจนและผู้ขอทานให้รู้จักความเชื่อของพระศาสนจักร การที่ท่านใช้เวลาอยู่กับประชาชนเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งการสอนคำสอน การจัดกิจกรรมทางศาสนา และการฟังแก้บาป แสดงให้เห็นถึงความเสียสละและความมุ่งมั่นในการประกาศศาสนาตามแบบอย่างของพระคริสตเจ้า การกระทำของมงฟอร์ตจึงเป็นแบบอย่างของการรับใช้พระศาสนจักรในฐานะนักบวชและธรรมทูต ที่ไม่เพียงประกาศพระวรสารด้วยวาจา แต่ยังประกาศด้วยชีวิตแห่งความรัก ความเมตตา และการอุทิศตนเพื่อผู้ยากไร้ด้วย

3.2.3 คุณค่าเกี่ยวกับการสละชีวิตทางโลก

การสละชีวิตทางโลกเป็นคุณค่าที่ปรากฏในจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ตอย่างเด่นชัด ท่านถือว่าการละวางสิ่งของทางโลกคือหนทางสู่ความอิสระฝ่ายจิต เพื่อให้มนุษย์สามารถมอบตนแด่พระเจ้าได้อย่างสมบูรณ์ ทรัพย์สิน ชื่อเสียง หรือแม้แต่ความผูกพันทางครอบครัว เป็นสิ่งที่รั้งจิตใจไว้กับโลกเป็นอุปสรรคต่อความรอดพ้น สอดคล้องกับคำสอนของพระเยซูเจ้าในพระวรสารว่า “ถ้าผู้ใดอยากติดตามเรา ก็จงเลิกนึกถึงตนเอง จงแบกไม้กางเขนของตนทุกวันและติดตามเรา” (ลก 9 : 23) (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557, น. 2034) แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ การสละทรัพย์สินทางโลก การสละครอบครัวทางโลก และการสละความสุขและชีวิตทางโลก

1) การสละทรัพย์สินทางโลก

การสละทรัพย์สินทางโลก หมายถึง การละวางสิ่งของ ความมั่งคั่ง หรือผลประโยชน์ทางวัตถุที่อาจทำให้มนุษย์ยึดติดกับโลกและห่างไกลจากพระเจ้า เพื่อให้ชีวิตเป็นอิสระและสามารถมอบตนแด่พระองค์ได้อย่างสมบูรณ์ พระเยซูเจ้าทรงสอนว่า “ถ้าท่านอยากเป็นคนดีอย่างสมบูรณ์ จงไปขายทุกสิ่งที่มี มอบเงินให้คนยากจน และท่านจะมีสมบัติในสวรรค์ แล้วจงติดตามเรามาเถิด” (มธ 19 : 21) (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557, น. 1956) ซึ่งจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้สะท้อนการสละทรัพย์สินทางโลก ดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 20 ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 7) ..ลูกได้ทำทุกอย่างที่พระเจ้าได้บอกแก่ลูกสำหรับพวกเขาแล้วด้วยจิตตารมณ์แห่งความรัก ในขณะนี้ ลูกไม่มีทรัพย์สินฝ่ายโลกใด ๆ ให้พวกเขา เพราะลูกเองยากจนยิ่งกว่าพวกเขาทุกคน...ขณะนี้ สมบัติของลูกไม่ว่าเป็นบ้านหรือบิดามารดาล้วนอยู่เบื้องบน... (หลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 20), 2564, น. 60)

จากตัวอย่างที่ 7 แสดงให้เห็นว่านักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้สละทรัพย์สินทางโลกอย่างแท้จริง โดยท่านยอมละวางสิ่งของฝ่ายวัตถุทั้งหมด เพื่อมอบตนอย่างสิ้นเชิงแด่พระเจ้าและพันธกิจแห่งความรอด การที่ท่านกล่าวว่า “ลูกไม่มีทรัพย์สินฝ่ายโลกใด ๆ” และ “สมบัติของลูกอยู่เบื้องบน” สะท้อนถึงความยากจนฝ่ายจิตที่แท้จริง ซึ่งมุ่งแสวงหาความร่ำรวยในพระเจ้า มากกว่าความมั่งคั่งทางโลก แนวคิดนี้สอดคล้องกับคำสอนพระศาสนจักรที่ระบุว่า “พระเยซูเจ้าทรงสั่งบรรดาศิษย์ให้ถือว่าพระองค์สำคัญมากกว่าทุกสิ่งและทุกคน และยังทรงเสนอให้เขาสละทุกสิ่งที่มีเพราะพระองค์และเพราะชาวติ...ให้มีใจเป็นอิสระไม่ผูกพันกับทรัพย์สินสมบัติเป็นข้อบังคับที่จำเป็นเพื่อจะเข้าในอาณาจักรสวรรค์ได้” (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2562, น. 604)

2) การสละครอบครัวทางโลก

การสละครอบครัวทางโลก หมายถึง การมอบตนอย่างสิ้นเชิงแด่พระเจ้าโดยละวางความผูกพันทางครอบครัว เพื่ออุทิศชีวิตรับใช้พระศาสนจักรและพันธกิจแห่งความรอดของพระคริสตเจ้า ไม่ใช่การทอดทิ้งบุพการีหรือญาติพี่น้อง แต่เป็นการยกความรักในครอบครัวขึ้น กล่าวคือ คือการรักพระเจ้าเหนือสิ่งอื่นใด และเชื่อว่าพระองค์จะทรงดูแลผู้ที่ละวางสิ่งของและความผูกพันเพื่อพระนามของพระองค์ ดังที่พระเยซูเจ้าทรงสอนว่า “ผู้ที่รักบิดามารดา มากกว่ารักเรา ก็ไม่คู่ควรกับเรา ผู้ที่รักบุตรชายหญิงมากกว่ารักเรา ก็ไม่คู่ควรกับเรา ผู้ใดไม่รับเอาไม้กางเขนของตนแบกตามเรา ผู้นั้นก็ไม่คู่ควรกับเรา” (มธ 10 : 37-38) (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557, น. 1937) ซึ่งจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้สะท้อนการสละทรัพย์สินทางโลก ดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 20 ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 8) ...ลูกขอฝากพวกเขาและทุกคนในครอบครัวไว้ในพระหัตถ์ของผู้ที่ได้ทรงสร้างพวกเขา มา ขอให้พวกเขาคิดว่าลูกได้ตายจากพวกเขาไปแล้ว ลูกขออย่าอีกครั้งเพื่อว่าพวกเขาจะได้จำได้ ขอให้พวกเขาคิดว่าลูกได้ตายจากพวกเขาไปแล้ว ลูกไม่ขอรับสิ่งใด ๆ จากครอบครัวที่พระเจ้าโปรดให้ลูกถือกำเนิดมา... (หลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 20), 2564, น. 60)

จากตัวอย่างที่ 8 แสดงให้เห็นว่านักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ได้สละครอบครัวทางโลกด้วยความศรัทธาอันลึกซึ้ง โดยท่านได้มอบครอบครัวของตนไว้ในพระหัตถ์ของพระเจ้า และยอม “ตายจากพวกเขา” เพื่ออุทิศชีวิตรับใช้พระองค์อย่างสิ้นเชิง การสละครอบครัวของท่านมิใช่การทอดทิ้งบิดามารดาหรือผู้ให้กำเนิด แต่เป็นการแสดงความรักต่อพระเจ้าอย่างสูงสุด พร้อมทั้งความเชื่อมั่นว่าพระเจ้าผู้ทรงสร้างจะทรงดูแลและปกป้องครอบครัวของท่านดีกว่าที่มนุษย์จะทำได้ ซึ่งสอดคล้องคำสอนของพระราชนิพนธ์ว่าด้วยการปรับและฟื้นฟูชีวิตทางศาสนา Perfectae Caritatis (Vatican, 1965) ที่อธิบายว่า การละวางความผูกพันทางโลกเป็นการตอบสนองต่อกระแสเรียกแห่งความรักอันบริสุทธิ์ เพื่อมอบตนแด่พระเจ้าอย่างอิสระและสมบูรณ์

3) การสละความสุขและชีวิตทางโลก

การสละความสุขและชีวิตทางโลก หมายถึง การละทิ้งความสุขฝ่ายโลกที่ตั้งอยู่บนความพึงพอใจในกามารมณ์ ชื่อเสียง หรือความสำเร็จทางวัตถุ การสละเช่นนี้มีได้หมายถึงการปฏิเสธความสุขที่ติดงอมหรือการดูแลชีวิตของตนเอง แต่คือการเลือกดำเนินชีวิตด้วยความสละสลวย เรียบง่าย และมีวินัยทางจิตใจ ดังที่จดหมายของนักบุญยอห์น ฉบับที่ 1 กล่าวว่า “จงอย่ารักโลกและสิ่งที่อยู่ในโลกเลย ถ้าผู้ใดรักโลก ความรักของพระบิดาก็ไม่อยู่ในตัวเขา เพราะทุกสิ่งที่อยู่ในโลก ได้แก่ ความมัวเมาในโลโก้ ความโลภอยากได้ทุกสิ่ง และความหยิ่งทะนงโอ้อวดในทรัพย์สมบัติ ล้วนไม่ได้มาจากพระบิดา แต่มาจากโลกทั้งสิ้น” (1 ยอห์น 2 : 15-16) (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557, น. 2417) ซึ่งจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ได้สะท้อนการสละความสุขและชีวิตทางโลก ดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 20 ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 8) ..โปรดเรียนคุณพ่อของกระผมด้วยว่า ในนามของพระบิดาเจ้าสวรรค์ ขอได้โปรดอย่าไปยุ่งเกี่ยวกับการพนัน เพราะจะทำให้ท่านแปดเปื้อน โปรดเรียนท่านด้วยว่าอย่าปล่อยตัวสนุกสนานไปตามประสาโลก เพราะมันจะรัดคอท่าน และโปรดอย่าลุ่มหลงในธุระฝ่ายโลกจนเกินไปเพราะมันจรรอบงาท่าน โปรดหนีให้ห่างจากโลโก้ และเหยียดหยามสิ่งของของโลก.. (หลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 20), 2564, น. 61)

จากตัวอย่างที่ 8 แสดงให้เห็นว่านักบุญหลุยส์มารีย์ กริฌอง เดอ มงฟอร์ต ได้ตัดเตือนบิดาของตนให้ละเว้นจาก อบายมุข การพนัน และความเพลิดเพลินฝ่ายโลก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจห่างจากพระเจ้า ถ้อยคำของท่านชี้ให้เห็น การสละความสุขและชีวิตทางโลกว่าไม่ใช่การปฏิเสธความสุขที่ติดงอม แต่คือการละทิ้งความสุขที่เกิดจากความบันเทิงไร้สาระ การหมกมุ่นในกิเลส และการแสวงหาความสุขชั่วคราวที่ทำให้จิตใจตกเป็นทาสของโลก แนวคิดนี้สอดคล้องกับคำสอนใน คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ซึ่งอธิบายว่า ความสุขแท้จริงไม่อยู่ในทรัพย์สมบัติหรือความสะดวกสบาย ไม่อยู่ในความรู้โรจน์หรือความสำเร็จของมนุษย์ ไม่ใช่ในกิจการงานใด ๆ ... ไม่อยู่ในสิ่งสร้างใด ๆ แต่อยู่ในพระเจ้าเพียงพระองค์เดียว (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2562, น. 443)

3.2.4 คุณค่าเกี่ยวกับความรักและการรับใช้เพื่อนมนุษย์

คุณค่าด้านความรักและการรับใช้เพื่อนมนุษย์ เป็นแก่นคำสอนสำคัญของคริสตศาสนา ที่เน้นให้ผู้มีความเชื่อแสดงออกซึ่งความรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง (มธ 22 : 39) (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557, น. 1962) ด้วยการกระทำอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือผู้ยากไร้ การเยี่ยมเยียนผู้ป่วย หรือการปลอบโยนผู้ที่ตกอยู่ในความทุกข์ เพื่อให้เห็นถึงความรักของพระคริสตเจ้าที่ถ่ายทอดผ่านการกระทำของผู้ศรัทธา แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ การให้ความอนุเคราะห์คนยากจน และการเยี่ยมเยียนผู้ป่วยและผู้ด้อยโอกาส

1) การให้ความอนุเคราะห์คนยากจน

การให้ความอนุเคราะห์คนยากจน หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรักและเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ที่ขัดสน โดยเฉพาะผู้ที่ยากจน ขาดโอกาส หรือเดือดร้อน การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวไม่ใช่เพียงการสงเคราะห์ชั่วคราว

แต่เป็นการร่วมมือกับพระเจ้าในการนำความรักและความยุติธรรมมาสู่โลก สอดคล้องกับคำสอนในพระวรสารนักบุญมัทธิวว่า “เราบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลายว่า ท่านทำสิ่งใดต่อพี่น้องผู้ต่ำต้อยที่สุดของเราคนหนึ่ง ท่านก็ทำสิ่งนั้นต่อเรา” (มธ 25 : 40) (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2557, น. 1970) ซึ่งจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้สะท้อนการให้ความอนุเคราะห์คนยากจน ดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 11 ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 9) ...พระสังฆราชและคณะกรรมการยังได้อนุญาตให้กระผมรับใช้คนยากจนในโรงอาหาร และตระเวนไปรอบเมืองเพื่อขอบริจาคอาหารเป็นพิเศษสำหรับพวกเขา เพื่อมารับที่ประทานกับขนมปังแห้งพวกเขาได้รับตามปกติ กระผมทำเช่นนี้อยู่สามเดือน อดทนต่อการต่อต้านและการดูถูกดูแคลนซึ่งเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ วันแล้ววันแล้ว... (หลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 11), 2564, น. 36)

จากตัวอย่างที่ 9 จะเห็นว่านักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้แสดงให้เห็นถึงจิตตารมณ์แห่ง “ความรักและการเสียสละเพื่อเพื่อนมนุษย์” ผ่านการรับใช้คนยากจนด้วยความถ่อมตนและความเพียร แม้จะเผชิญกับการต่อต้านและการดูหมิ่น ท่านยังคงปฏิบัติหน้าที่ด้วยใจรักในพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์อย่างมั่นคง สอดคล้องกับคำสอนในสมณสาส์น Deus Caritas Est ของสมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 (Benedict XVI, 2005) ซึ่งเน้นว่าการให้ความช่วยเหลือคนยากจนเป็นพันธกิจพื้นฐานของพระศาสนจักรที่สำคัญเช่นเดียวกับการประกาศพระวาจาและการประกอบศีลศักดิ์สิทธิ์

2) การเยี่ยมเยียนผู้ป่วยและผู้ด้อยโอกาส

การเยี่ยมเยียนผู้ป่วยและผู้ด้อยโอกาส หมายถึง การแสดงความรัก ความเห็นอกเห็นใจ และการให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย ไม่ว่าจะด้วยความเจ็บป่วยทางกาย ความอ่อนแอทางจิตใจ หรือความโดดเดี่ยวในชีวิต การไปเยี่ยมผู้ป่วยและผู้ด้อยโอกาสจึงเป็นการนำความรักของพระคริสตเจ้าไปสู่เพื่อนมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับพระสมณสาส์น Salvifici Doloris ของสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 (Vatican, 1984) ยังอธิบายเพิ่มเติมว่า การเยี่ยมผู้ป่วยมิใช่เพียงการช่วยเหลือทางกาย แต่เป็นการแบ่งปันความหวังและการปลอบประโลมทางจิตวิญญาณ เพื่อให้ผู้ที่ทนทุกข์ได้สัมผัสถึงความหมายของความเจ็บปวดในแสงแห่งความรักของพระคริสตเจ้า ซึ่งจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้สะท้อนการให้ความอนุเคราะห์คนยากจน ดังตัวอย่างในจดหมายฉบับที่ 10 ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 10) ...กระผมไปเยี่ยมผู้ถูกคุมขังในคุกและคนป่วยตามโรงพยาบาล เทศน์สอนพวกเขา รวมทั้งแบ่งปันสิ่งที่กระผมได้รับมาเป็นทานให้กับพวกเขาด้วย... (หลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต (ฉบับ 10), 2564, น. 31)

จากตัวอย่างที่ 10 จะเห็นได้ว่า นักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้ปฏิบัติพันธกิจแห่งความรักและความเมตตาอย่างลึกซึ้ง โดยออกไปเยี่ยมผู้ที่ถูกทอดทิ้งจากสังคม ทั้งผู้ถูกคุมขังในคุกและผู้ป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มักไม่ได้รับความสนใจหรือการดูแลเท่าที่ควร ท่านไม่เพียงแค่วิธีเยี่ยมเพื่อให้กำลังใจ แต่ยังเทศน์สอนและแบ่งปันสิ่งของที่มิมีอยู่เพียงน้อยนิด ให้แก่พวกเขาด้วยจิตแห่งความเสียสละ การเยี่ยมผู้ป่วยหรือผู้ถูกจำคุกคือการกระทำเพื่อพระคริสตเจ้าโดยตรง สอดคล้องกับคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ที่อธิบายว่า การเยี่ยมผู้ป่วยและผู้ถูกคุมขังคือการปฏิบัติความเมตตาเชิงกายอย่างหนึ่ง เพราะในบุคคลเหล่านี้ เราได้พบกับพระคริสตเจ้าผู้ทรงทุกข์ทนอยู่ในหมู่มนุษย์ (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2562, น. 584)

ตารางที่ 1 ตารางสรุปคุณค่าที่พบในจดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต

ลำดับ	คุณค่า	จำนวนที่พบ (ฉบับ)	ฉบับที่พบ	คิดเป็นร้อยละ
1	คุณค่าเกี่ยวกับความเชื่อต่อองค์พระเจ้า พระเยซู และพระนางพรหมจารีมารีย์			52.90
1.1	ความไว้วางใจในพระญาณสอดส่องของพระเจ้า	9	2, 3, 6, 7, 14, 15, 16, 17, 19	26.50
1.2	การยอมรับความทุกข์เพื่อพระอาณาจักรสวรรค์	5	8, 14, 15, 16, 17	14.70
1.3	ความศรัทธาผ่านพระนางพรหมจารีมารีย์	3	1, 4, 18	8.80
1.4	การอ่อนน้อมถ่อมตนต่อพระเจ้า	5	9, 13, 14, 16, 20	14.70

ลำดับ	คุณค่า	จำนวนที่พบ (ฉบับ)	ฉบับที่พบ	คิดเป็นร้อยละ
2	คุณค่าเกี่ยวกับการรับใช้พระศาสนจักร			20.60
2.1	การรับใช้ในฐานะคริสตชน	4	5, 10, 21, 22	11.80
2.2	การรับใช้ในฐานะนักบวชและธรรมทูต	3	11, 23, 24	8.80
3	คุณค่าเกี่ยวกับการสละชีวิตทางโลก			14.70
3.1	การสละทรัพย์สินทางโลก	2	14, 20	5.90
3.2	การสละครอบครัวทางโลก	2	14, 20	5.90
3.3	การสละความสุขและชีวิตทางโลก	1	20	2.90
4	คุณค่าเกี่ยวกับความรักและการรับใช้เพื่อนมนุษย์			11.80
4.1	การให้ความอนุเคราะห์คนยากจน	2	11, 12	5.90
4.2	การเยี่ยมเยียนผู้ป่วยและผู้ถูกคุมขัง	2	9, 10	5.90

จดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ตทั้ง 34 ฉบับ สะท้อนเจตนารมณ์ฝ่ายจิตและพันธกิจของนักบวชอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะคุณค่าเกี่ยวกับความเชื่อต่อองค์พระเจ้า พระเยซู และพระนางพรหมจารีมารีย์ ซึ่งปรากฏสูงที่สุดถึงร้อยละ 52.90 แสดงให้เห็นว่าหัวใจของคำสอนในจดหมายทั้งหมดมุ่งเน้นการฟื้นฟูชีวิตภายในของผู้รับสารในยุคสมัยที่สังคมกำลังเผชิญภาวะเสื่อมศรัทธา ความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และความแตกแยกทางสังคม การเมือง ผู้คนจำนวนมากปฏิบัติศาสนาเพียงภายนอก ขาดหลักยึดในชีวิต และต้องการความมั่นคงทางจิตใจมากกว่าคำสอนเชิงทฤษฎีทั่วไป ประเด็น ความไว้วางใจในพระญาณสอดส่องของพระเจ้า ซึ่งปรากฏถึงร้อยละ 26.50 สะท้อนว่านักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ตใช้จดหมายเป็นช่องทางอภิบาล เสริมกำลังใจ และนำพาผู้คนกลับสู่ความเชื่อที่มั่นคงท่ามกลางความไม่แน่นอนของสังคมในยุคนั้น

นอกจากการเน้นชีวิตฝ่ายจิตแล้ว ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการรับใช้พระศาสนจักร ร้อยละ 20.60 และการสละชีวิตทางโลก ร้อยละ 14.70 ซึ่งสอดคล้องกับความท้าทายด้านโครงสร้างศาสนจักรและความยากลำบากในการประกาศศาสนาในยุคนั้น นักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ตพยายามปลุกจิตสำนึก ความศรัทธา ความเสียสละ และความรับผิดชอบต่อชุมชนในหมู่คริสตชนและนักบวชผู้ร่วมงาน เพื่อฟื้นฟูความเข้มแข็งของพระศาสนจักรที่กำลังอ่อนแรง ขณะเดียวกันคุณค่าเกี่ยวกับความรักและการรับใช้เพื่อนมนุษย์ ร้อยละ 11.80 ชี้ให้เห็นว่าความเชื่อแท้ต้องแสดงออกในรูปของการกระทำ โดยเฉพาะต่อผู้ยากไร้ ผู้ป่วย และผู้ถูกทอดทิ้ง ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางที่พบจำนวนมากในสังคมช่วงเวลาดังกล่าว คุณค่านี้นจึงเป็นกลไกสำคัญในการเยียวยาสังคม และส่งเสริมความเป็นพี่น้องร่วมกันในฐานะประชากรของพระเจ้า

คุณค่าทั้งสี่ด้านสอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ซึ่งเป็นยุคที่ผู้คนต้องการทั้งการเยียวยาภายในและการขึ้นทางศีลธรรมภายนอก นักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ตจึงเน้นคุณค่าเหล่านี้ เพื่อฟื้นฟูความเชื่อ สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ และเสริมสร้างเอกภาพในสังคม อิทธิพลของคำสอนดังกล่าวยังปรากฏต่อเนื่องในพระศาสนจักรยุคปัจจุบัน ดังที่สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 ทรงยืนยันว่า คำขวัญ Totus tuus และท่าทีด้านความศรัทธาต่อพระนางมารีย์ของพระองค์ได้รับแรงบันดาลใจจากคำสอนของมงฟอร์ต ซึ่งเป็นหลักฐานว่าคำสอนของนักบุญได้หล่อหลอมชีวิตฝ่ายจิตของคริสตชนจำนวนมากและยังคงเป็นมรดกทางจิตวิญญาณที่มีพลังในยุคสมัยใหม่

นอกจากนี้ จิตตารมณ์แห่งความรักต่อเพื่อนมนุษย์และการรับใช้ผู้ยากไร้ที่ปรากฏในจดหมายจำนวนมากได้กลายมาเป็นแนวคิดสำคัญของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาแนวมงฟอร์ตของโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ซึ่งกำหนดอัตลักษณ์ผู้เรียนว่า “ผู้เรียนยึดมั่นในศีลธรรม มีความวิริยะ อุตสาหะ และรับผิดชอบต่อสังคม” อันสะท้อนหลักการพัฒนามนุษย์ทั้งครบ (Integral Human Development) ผ่านการปลูกฝังความเมตตากรุณา

และจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม คุณค่าที่เริ่มต้นจากจดหมายของม่งฟอร์ด จึงไม่เพียงหล่อหลอมชุมชนศาสนาในยุคของท่านเท่านั้น แต่ยังสืบเนื่องเป็นรากฐานของวัฒนธรรมองค์กรและอัตลักษณ์ผู้เรียนในยุคปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

4. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์จดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ทั้ง 34 ฉบับ สามารถจำแนกคุณค่าในฐานะวรรณกรรมคำสอน 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 คุณค่าเกี่ยวกับความเชื่อต่อองค์พระเจ้า พระเยซู และพระนางพรหมจารีมารีย์ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ ความไว้วางใจในพระญาณสอดส่องของพระเจ้า การยอมรับความทุกข์เพื่อพระอาณาจักรสวรรค์ ความศรัทธาผ่านพระนางพรหมจารีมารีย์ และการอ่อนน้อมถ่อมตนต่อพระเจ้า ประเด็นที่ 2 คุณค่าเกี่ยวกับการรับใช้พระศาสนจักร แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ การรับใช้ในฐานะคริสตชน และการรับใช้ในฐานะนักบวชและธรรมทูต ด้านที่ 3 คุณค่าเกี่ยวกับการสละชีวิตทางโลก แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ การสละทรัพย์สินทางโลก การสละครอบครัวทางโลก และการสละความสุขและชีวิตทางโลก และ ด้านที่ 4 คุณค่าเกี่ยวกับความรักและการรับใช้เพื่อนมนุษย์ แบ่งเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ การให้ความอนุเคราะห์คนยากจน และการเยี่ยมเยียนผู้ป่วยและผู้ถูกคุมขัง นอกจากนี้ยังพบว่าคุณค่าทุกด้านล้วนเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยมีพระคริสต์เจ้าเป็นศูนย์กลางแห่งความเชื่อและความรัก และมีพระนางพรหมจารีมารีย์เป็นแบบอย่างของการมอบตนอย่างสิ้นเชิงต่อพระประสงค์ของพระเจ้า

ข้อที่น่าสนใจก็คือ คำสอนที่ปรากฏใน จดหมายของนักบุญหลุยส์ มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ต มีลักษณะเป็นคำสอนฝ่ายจิตที่เชื่อมโยงศรัทธาเข้ากับการดำเนินชีวิต โดยเน้นการมอบตน การถ่อมตน และการรับใช้เพื่อนมนุษย์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวทางของจิตวิญญาณคริสตชนที่มีพระคริสต์เป็นศูนย์กลางของความเชื่อและความรัก ลักษณะนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ พรสวรรค์ สุวรรณธาดา และพระมหาศราวุธ สมนต์ปาสาโท (2565) เรื่อง พุทธจริยธรรมในวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทคำสอน : กาพย์ปี่สอนหลาน ซึ่งพบว่า วรรณกรรมคำสอนในท้องถิ่นอีสานมีจุดมุ่งหมายคล้ายกัน คือ การเปลี่ยนคำสอนให้เป็นวิถีชีวิตผ่านการฝึกฝนทางจิตใจและศีลธรรม โดยวางโครงสร้างคำสอนเป็นลำดับ เพื่อให้ผู้อ่านนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ วาริต เจริญราษฎร์ (2564) เรื่อง ลักษณะเด่นและบทบาททางสังคมของวรรณกรรมคำสอนศาสนาอิสลามในวารสารมุสลิม กทม. นิวส์ ซึ่งพบว่า วรรณกรรมคำสอนอิสลามมุ่งให้ผู้อ่านเชื่อและปฏิบัติโดยใช้สื่อร่วมสมัยและภาษาที่เข้ากับบริบทสังคม เพื่อเผยแพร่ศรัทธาแก่ทั้งบุคคลทั่วไปและกลุ่มเฉพาะ เช่น เยาวชนและผู้นับถือใหม่ (มูอัลลัฟ) ส่งผลให้คำสอนกลายเป็นพลังในการสร้างเอกภาพของชุมชนและจิตสำนึกทางศาสนา ในขณะที่งานของ วาสนา บุญสม (2564) เรื่อง ค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยจากวรรณกรรมคำสอนในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร พบว่า พระราชนิพนธ์มีจุดมุ่งหมายในการปลูกฝังค่านิยมร่วมสมัยของคนไทย เช่น ความเพียร ความพอเพียง ความซื่อสัตย์ และความเสียสละ ซึ่งถือเป็นการขยายมิติของวรรณกรรมคำสอนจากระดับศาสนาไปสู่ระดับสังคม โดยมุ่งสร้างคุณธรรมที่ส่งเสริมความดีและการพัฒนาประเทศ

ผู้วิจัยเห็นว่า แม้รากฐานทางเทววิทยา บริบทวัฒนธรรม และวิถีถ่ายทอดคำสอนของแต่ละศาสนาจะมีความแตกต่างกัน แต่ล้วนมีจุดร่วมสำคัญ คือ การใช้วรรณกรรมคำสอนเป็นกลไกหล่อหลอมมนุษย์ทั้งในระดับปัจเจกและระดับสังคม โดยมุ่งให้หลักคำสอนแปรเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อส่วนรวม ในมิตินี้จดหมายของนักบุญหลุยส์ มารี กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ได้ทำหน้าที่เชื่อมความเชื่อเข้ากับการดำเนินชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในบริบทสังคมฝรั่งเศสปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 ซึ่งเผชิญความยากจน ความแตกแยกทางศาสนา และความคลอนแคลนทางจิตวิญญาณ จดหมายเหล่านี้ได้ทำหน้าที่อภิบาลจิตใจ พัฒนาความเชื่อ และจัดระเบียบความสัมพันธ์ภายในชุมชนคริสตชนขณะเดียวกัน ในสังคมปัจจุบันจดหมายของนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ตยังเป็นต้นแบบที่คริสตชนสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมความหวัง ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การรับใช้เพื่อนมนุษย์ และการสร้างวัฒนธรรมพี่น้อง สอดคล้องกับความจำเป็นของสังคมยุคใหม่ที่แสวงหาความหมายและความเกื้อกูลทางจิตวิญญาณ สอดคล้องกับหลักการในสมณลิขิต Fratelli Tutti ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิส (Francis, 2020) ที่ชี้ว่าศาสนาเป็นพลังหล่อหลอม “วัฒนธรรมแห่งพี่น้อง” อันตั้งอยู่บนความรัก ความเอื้ออาทร และความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน อันเป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.1.1 ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนด้านศาสนาและจริยศึกษา ออกแบบบทเรียน หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงคำสอนทางศาสนากับการดำเนินชีวิตจริง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนหรือผู้เรียนเข้าใจคุณค่าของศรัทธา ความถ่อมตน และการรับใช้ผู้อื่นในชีวิตประจำวัน

5.1.2 ใช้เป็นสื่อในการอบรมหรือพัฒนาจิตใจคริสตชนและเยาวชนทั่วไป เช่น กิจกรรมอบรม หรือการพัฒนาภาวะผู้นำฝ่ายจิต เพื่อสร้างจิตสำนึกแห่งความรัก ความเชื่อ และความเสียสละตามแบบอย่างของพระคริสต์และพระนางพรหมจารีมารีย์

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรศึกษาการเปรียบเทียบวรรณกรรมคำสอนระหว่างศาสนาคริสต์กับศาสนาอื่นในเชิงลึก เพื่อให้เห็นพัฒนาการ แนวคิดทางศีลธรรม และรูปแบบการสื่อสารคำสอนที่แตกต่างกันในแต่ละศาสนา อันจะช่วยขยายขอบเขตความเข้าใจเรื่องบทบาทของวรรณกรรมศาสนาในการหล่อหลอมจิตใจมนุษย์ได้อย่างรอบด้านมากขึ้น

5.2.2 ควรศึกษาผลของคำสอนต่อการพัฒนาชีวิตและพฤติกรรมของผู้ศรัทธา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสังเกตภาคสนาม เพื่อสำรวจว่าคำสอนในวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต การภาวนา และการปฏิบัติศาสนกิจของคริสตชนในยุคปัจจุบันอย่างไร

6. เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎี สุรนครินทร์. (2562). “ศรีสวัสดิ์วัด” วรรณกรรมคำสอนที่ทรงคุณค่า. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 1(2), 160-173.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์. (2557). *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์*.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์. (2562). *คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก*.
- จุมพล สุยะตะ. (2567). คุณค่าของคัมภีร์มั่งคั่งดั่งที่ป็นิ ในฐานะวรรณกรรมต้นแบบของบาลีในประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 16(1), 61-78.
- ชนัญชิตา บุญเหาะ. (2564). นารีเรื่องนาม: วรรณกรรมสอนสตรีสมัยหลังรับอิทธิพลตะวันตกที่ปรากฏในหนังสือชาวย. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(3), 147-172.
- นันทพัทธ์ ภาพलग. (2559). *วรรณกรรมวัดเกาะเรื่องนางแสนกล: การศึกษาในฐานะวรรณกรรมคำสอนชาย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรสวรรค์ สุวรรณธาดา, และพระมหาศรายุทธ สมนต์ปาสาโท. (2565). พุทธจริยธรรมในวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทคำสอน: ภาพยู่สอนหลาน. *วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม*, 9(3), 201-209.
- พัชลินจ์ จินนุ. (2556). วรรณกรรมคำสอนภาคใต้ “ฉบับพิมพ์เล่มเล็ก”: การสืบทอดและสร้างสรรค์ด้านเนื้อหาคำสอน. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*, 33(1), 25-50.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). *พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน* (พิมพ์ครั้งที่ 3).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2561). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
- โรงเรียนเซนต์คาเบรียล. (2565). *คู่มืออัตลักษณ์นักเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเซนต์คาเบรียล*.
- คณะกรรมการจัดทำคู่มืออัตลักษณ์นักเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเซนต์คาเบรียล.
- วาริต เจริญราษฎร์. (2564). ลักษณะเด่นและบทบาททางสังคมของวรรณกรรมคำสอนศาสนาอิสลาม ในวารสารมุสลิมกวม. *นิวส์. มนุษยศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 22(2), 210-232.
- วาสนา บุญสม. (2564). ค่านิยมร่วมสมัยของคนไทยจากวรรณกรรมคำสอนในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร. *วิจิตรวรรณสาร*, 5(2), 163-187.

- สาทิติ แทนบุญ, และมาลินี แทนบุญ. (2561). ลักษณะเด่นของวรรณกรรมคำสอนประเภทโคลงสุภาษิตสมัยอยุธยา. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*, 37(2), 135-148.
- หลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต. (2564). *God alone: The collected writings of St. Louis Marie de Montfort* [จดหมายนักบุญหลุยส์มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต]. มูลินิจิคมะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย.
- อภิษฐา ขาวสุทธิ. (2566). การศึกษาพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะวรรณกรรมคำสอน. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, 10(8), 181-187.
- Anderson, P. (1974). *Lineages of the absolutist state*. New Left Books.
- Aune, D. E. (1987). *The new testament in its literary environment*. Westminster John Knox Press.
<https://archive.org/details/newtestamentinit00aune>
- Benedict XVI. (2005). *Deus caritas est: Encyclical letter on Christian love*. Libreria Editrice Vaticana.
- Downing, B. M. (1992). *The military revolution and political change: Origins of democracy and autocracy in early modern Europe*. Princeton University Press.
- Foucault, M. (1965). *Madness and civilization: A history of insanity in the age of reason* (R. Howard, Trans.). Random House.
- Francis. (2020). *Encyclical letter Fratelli Tutti of the Holy Father Francis on fraternity and social friendship*. Libreria Editrice Vaticana.
- Holy See. (1965). *Ad gentes: Decree on the missionary activity of the church*. In *The documents of Vatican II*. Libreria Editrice Vaticana.
- Horrell, D. G. (2006). *An introduction to the study of Paul's letters* (2nd ed.). T&T Clark /Bloomsbury Academic. <https://www.bloomsbury.com/us/introduction-to-the-study-of-pauls-letters-9780567040830/>
- John Paul II. (1984). *Salvifici doloris: Apostolic letter on the Christian meaning of human suffering*. Libreria Editrice Vaticana.
- John Paul II. (1987). *Redemptoris Mater: Encyclical letter on the Blessed Virgin Mary in the life of the pilgrim church*. Libreria Editrice Vaticana.
- John Paul, II. (2004). *Letter of John Paul II to the Montfort Religious Family*. Libreria Editrice Vaticana.
- Paul VI. (1964). *Lumen gentium: Dogmatic constitution on the church*. Libreria Editrice Vaticana.
- Paul VI. (1965). *Perfectae caritatis: Decree on the adaptation and renewal of religious life*. Libreria Editrice Vaticana.
- Stowers, S. K. (1986). *Letter writing in Greco-Roman antiquity*. Westminster John Knox Press.
<https://archive.org/details/letterwriting00stow>
- Van der Linden, D. (2022). The revocation of the Edict of Nantes. In *Routledge encyclopedia of the renaissance world*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780367347093-RERW31-1>
- Van Kley, D. K. (1975). *The Jansenists and the expulsion of the Jesuits from France 1757–1765*. Yale University Press.